

Andragoški center Republike Slovenije

Slovene Adult Education Centre

NOVIČKE

APRIL 1997/4

▲ DOMAČE NOVIČKE ● Načrt dela Andragoškega centra Slovenije v letu 1997 ● Drugi krog eksperimentalnega poteka projekta ● Programska kurikularna komisija za programe iz 7. člena ZIO se je sestala na prvji seji ● O izblinjih predmetih in učnih načrtih v prenovljeni osnovni šoli ● 16. seja Področne kurikularne komisije za izobraževanje odraslih ● Delo Nacionalnega kurikularnega sveta ● Vseživljenjsko učenje - ključ za 21. stoletje ● Obisk študijskih krožkov ● Posveti vodilj in mentorjev študijskih krožkov ▲ UTRINKI IZ SVETA ● Druga svetovna konferenca o vseživljenjskem učenju ▲ KOTIČEK JE VAŠ ● Del analize samostojnega učenja na DOBI ● Zdrava prehrana nekoč in danes ▲ POSVETI, KONFERENCE ▲ PRIPRAVLJAMO/PRIPRAVLJAJO ▲ PONUJAJO VAM ▲ OBVESTILO ▲ PREBRALI SMO ZA VAS ▲ NOVOSTI IZ KNJŽNICE

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so skupni informativni bilten za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo zboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

- Uporabniki in naročniki Novičk so lahko posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljnih organizacijah).
- Z vsebinsko zasnovo predvidevamo, da bomo v Novičkah objavljali tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:
 - opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
 - razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
 - sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
 - podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
 - sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
 - novosti v upravljanju in zakonodaji;
 - statistične podatke;
 - mnenja, stališča in predloge;
 - podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
 - podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
 - prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novosti s knjižnega trga;
 - novosti iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.
- V Novičkah bomo objavljali kratke, jedrnate, objektivne in nepristranske informacije.
- Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.
- Uporabniki prejemajo Novičke brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.
- Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS. Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik - vodja Informacijskega središča, in Peter Monetti - urednik Novičk.
- Besedila lektorira Marjana Kunej, Novičke tiska Tiskarna Štok.
- Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana, telefon: 061 444 978, faks: 061 445 881, elektronska pošta:

RFC-822: tajnistvo.saec@infosol.mss.edus.si

DECnet: RAZOR::LJACRS

Načrt dela Andragoškega centra Slovenije v letu 1997

V prejšnji številki smo v grobih obrisih predstavili delo Andragoškega centra Slovenije v letu 1996. To pot bomo na kratko, in ne v celoti, predstavili, kaj načrtujemo v letu 1997. Načrt dela je sprejel Svet ACS-ja v marcu letos, vendar pa ga vlada republike Slovenije, kot ustanoviteljica ACS-ja, še ni obravnavala in potrdila.

V načrtu za leto 1997 namenja ACS poleg temeljnih usmeritev v svetovalno, razvojno in raziskovalno delo posebno pozornost ureditvi položaja projektov ACS-ja na terenu, kurikularni prenovi v izobraževanju odraslih, programom usposabljanja in izpopolnjevanja za andragoško delo ter mednarodni raziskavi o pismenosti odraslih v Sloveniji.

Funkcionalna pismenost je projekt, s katerim razvijamo ukrepe za odkrivanje, zmanjševanje in odpravljanje posledic funkcionalne nepismenosti med odraslimi prebivalci. V instrumentariju mednarodne raziskave o pismenosti odraslih je poseben razdelek namenjen ugotavljanju vključenosti v izobraževanje za preteklo leto; le tega smo v ACS-ju razširili tako, da bomo lahko zajeli podatke o vključevanju odraslih v programe formalnega in neformalnega izobraževanja ter analizirali različne značilnosti in okoliščine njihovega izobraževanja.

Študijski krožki so se v Sloveniji že dodobra uveljavili kot oblika neformalnega izobraževanja, ki je namenjena zadovoljevanju osebnih potreb posameznikov po izobraževanju v povezavi z razvojnimi projekti okolja. To obliko učenja želimo vpeljati v čim več slovenskih krajev in v različne ustanove, tudi take, ki niso zgolj izobraževalne, združujejo pa ljudi na podlagi različnih interesov in potreb.

Projektno učenje v izobraževanju odraslih pomeni nadgradnjo projekta Center za mlajše odrasle (CMO), ki smo ga na ACS-ju zasnovali in razvijali v preteklih letih. Program je namenjen mladim brezposelnim (v starosti od 15 do 27 let), ki so opustili šolanje in so ostali brez poklicne izobrazbe. Program izobraževanja je zasnovan na treh vsebinskih modulih: splošno izobraževanje, osebnostni razvoj in poklicno izobraževanje (oz. spoznavanje poklicev), izvajamo pa ga kot način učenja v učnih projektih, ki temeljijo na načelu izbirnosti in postopnosti.

V projektu **Spodbujanje razvoja izobraževanja brezposelnih** smo z doslej izdelano metodologijo evalvacije izobraževalnega programa pripravili podlago za izdelavo instrumentarijev za spremljanje izobraževanja brezposelnih na mikroravnini (na ravni izobraževalnega programa). V letu 1997 bomo pripravili instrumentarije za sprotno spremljanje izobraževanja brezposelnih in izpeljali delavnico za strokovne delavce zavodov za zaposlovanje, ki usmerjajo, svetujejo in organizirajo izobraževanje brezposelnih.

Tudi za projekt **Razvoj organiziranega samostojnega učenja** lahko rečemo, da se je prikel, saj so doslej izobraževalne in druge ustanove pokazale veliko zanimanja za tovrstno obliko učenja in izobraževanja, ponekod pa so se take oblike že lepo uveljavile

v praksi. V letu 1997 bomo nadaljevali dejavnosti iz preteklega obdobja, večjo pozornost pa namenili zlasti obveščanju širše javnosti.

Z Borzo znanja, ki omogoča menjavo znanja med posamezniki, ki znanje imajo, in tistimi, ki znanje iščejo, nam je uspelo povezati ljudi v Ljubljani, Mariboru in Novem mestu; načrtujemo še četrto borzo v primorski regiji, če bomo našli ustreznega nosilca. Predvideno je tudi odprtje borze, ki bo delovala v občinskih okvirih.

S središčem za ugotavljanje in potrjevanje znanja želimo omogočiti preverjanje in potrjevanje znanja, ki so ni ga posamezniki pridobili zunaj organiziranega izobraževanja. Projekt dopolnjuje vpeljevanje samostojnega učenja (možnost, da tisti, ki se samostojno uči, svoja znanje ludi ovrednoti) in je sestavni del vpeljevanja certifikatnega sistema v Sloveniji. Letos načrtujemo kar nekaj dejavnosti, med drugimi tudi nadaljnje uveljavljanje z ustreznimi institucijami, umestitev središča UPZ-ja, ki bo deloval na ATB-ju, v sistem izpitnih središč Državnega izpitnega centra, pripravo potrebnih strokovnih podlag (predlogi učnih dosežkov) za program daljšega andragoškega izobraževanja, tako da bo program kasneje mogoče v celoti ali deloma opraviti tudi v sistemu ugotavljanja in potrjevanja znanja. Ta program oziroma njegove module bomo letos postopno začeli poskusno izpeljevati. Načrtujemo izdelavo operativnega načrta ponakupno izpeljave posameznih modulov, pregled in izbiro strokovne literature, razvoj učnega gradiva za pripravo didaktičnih kompletov ter pripravo, izpeljavo in evalvacijo posameznih modulov programa z vsebinskega, metodično-didaktičnega in organizacijskega vidika.

Priprava izpeljave izobraževalnega procesa in njegova spremjava sodita med temeljne pogoj, ki morajo biti izpolnjeni, da se kakovost doseže in ohranja. Čeprav se potrebe in značilnosti odraslih med izobraževanjem upoštevajo že pri razvoju izobraževalnega programa, se šele z načrtom izpeljave zagotavlja ustreznost sestavin izobraževalnega programa za odrasle, smot्रno razmerje med različnimi organizacijskimi oblikami izpeljave, upoštevanje zmožnosti in poprejšnjega znanja ter učnih slogov in tehnik učenja odraslih v izobraževalnih programih. Načrtujemo večleten projekt **Metodologija priprave izvedbenega načrta izobraževalnega programa za odrasle**, letos pa bomo izdelali teoretičen model sestavin načrta izpeljave in pripravili in izpeljali anketni vprašalnik v izbranih izvajalskih organizacijah za izobraževanje odraslih.

Delo za Področno kurikularno komisijo za izobraževanje odraslih bo v tem letu, med drugim, obsegalo pripravo predlogov različnih programov za usposabljanje izobraževalcev odraslih za pripravo izobraževalnih programov, pripravo strokovnih stališč ob obravnavanju programov izobraževanja odraslih, ki jih bodo preučevale programske kurikularne komisije in druge Področne kurikularne komisije, pripravo strokovnega gradiva o uveljavljanju certifikatnega sistema v izobraževanju odraslih, pripravo predloga priporočil za pripravo katalogov znanja in za pripravo izpitnih katalogov, dopolnjevanje pregleda javnih programov za izobraževanje odraslih, pripravo predloga gradiva izhodišča za pripravo programov poklicnega in strokovnega izobraževanja odraslih.

V preteklih letih smo pripravljali strokovne podlage **Nacionalnega programa izobraževanja odraslih** in glede na to določili cilje in infrastrukturne dejavnosti (omrežje izvajalcev in svetovalcev, omrežje programov, informacijsko bazo) ter elemente za usklajevanje med resorji in socialnimi partnerji, ki jih je treba razviti za uresničevanje dolgoročnih ciljev nacionalnega programa. Letos bomo nacionalni program obravnavali

v strokovnih organizacijah in z izvajalci ter ga dopolnili. Andragoški center Slovenije kot strokovna institucija sodeluje s strokovnimi mnenji pri pripravi novih zakonskih in podzakonskih aktov, ki urejajo položaj izobraževanja odraslih in pri presoji zdajšnjih. Pri tem delu bomo sodelovali tudi letos.

Na podlagi obstoječih sistemov spremeljanja in **klasificiranja vsebin izobraževanja** na različnih ravneh (nacionalna, podjetniška, izobraževalne organizacije) kot tudi pregleda sistema spremeljanja v drugih državah in na mednarodni ravni - bo delo usmerjeno v pripravo standardne klasifikacije izobraževalnih vsebin za odrasle na nacionalni ravni, ki bi rabila načrtovanju in spremeljanju ponudbe in povpraševanja izobraževalnih dejavnosti za odrasle.

Pripravljamo tudi vse potrebno za opredelitev temeljnega koncepta **svetovalne dejavnosti** ter temeljnih področij razvoja svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih. Opredelili bomo načrt dolgoročnejšega razvojno-raziskovalnega dela za razvoj svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih in pripravili vprašalnika, s katerima bomo pridobili podatke o razmerah in potrebah po svetovalni dejavnosti za izobraževanje odraslih.

Z dvema podprojektoma Delavske in ljudske univerze v obdobju od 1945 do 1990 in Razvoj konceptualizacije in sistemskega urejanja izobraževanja odraslih v obdobju 1945 do 1990 bomo sodelovali v raziskavi Razvoj izobraževanja odraslih na Slovenskem 1945 do 1990. Celostna shema znanosti in sistema izobraževanja odraslih pa je raziskava, ki nam bo omogočila izdelavo teoretično poglobljene in empirično podprtne sheme znanosti o izobraževanju odraslih kot enako pomembnega dela (meta)teorije ali znanosti o vzgoji in izobraževanju in celotnega makrosistema znanosti z vsemi bistvenimi ravnimi, ki so potrebne za opredelitev znanosti, to pa so: logos (znanost), episteme (veda), tehne (stroka), pragma (nauk) in praksis (področje) v konfrontaciji z vsemi vrstami stvarnosti, to pa so: narava, človek in družba. Takšna shema bo podlaga za opredelitev sistema izobraževanja odraslih in premislek o zdajšnjih sistemskih pojmovanjih in konceptih.

Svetovalna dejavnost je ena od prednostnih dejavnosti ACS-ja. Njena pomembna sestavina je evalvacija izobraževanja, politike in ukrepov za spodbujanje in razvoj izobraževanja odraslih. Svetovalno delo se povezuje tako s temeljno organizacijsko sestavo ACS-ja kot tudi z vsebinskimi področji, ki jih obravnava ACS. Namenjeno je ustanovam in posameznikom. Letos predvidevamo, da bo svetovalno delo, poleg splošnega svetovanja, ki spreminja delo naše ustanove, potrebno zlasti na tehle področjih:

Sistemski in normativni vprašanja: že lani je bilo na podlagi nove šolske zakonodaje sprejeto več izvršilnih predpisov, še več pa jih bo letos. Uveljavljanje sprememb v praksi zmeraj spreminja povečan obseg svetovanja tako ustanovam kakor tudi posameznikom. V preteklem letu so se pojavile tudi nekatere težave, ki izvirajo iz zakonodaje, povezane z avtorskim delom. Problem še ni rešen, zadeva celotno področje izobraževanja odraslih in med drugim zahteva tudi povečan obseg svetovalnega dela. **Uveljavljanje novih strokovnih svetov** zahteva drugačne postopke pri javnem potrjevanju programov, seznanjanje z njimi in s tem povezana vprašanja so tudi del svetovalnega dela.

Kurikularna prenova in programiranje v izobraževanju odraslih: pri Področni kurikularni komisiji za izobraževanje odraslih deluje devet programskih komisij. Zarje

opravljamo svetovalno delo, ki zajema informiranje o dogajanjih na področju kurikularnega prenavljanja nasprotno, informiranje med komisijami, svetovanje o postopkih in metodah dela, o primernih povezavah s praktiki. Na drugi strani opravljamo obsežno svetovalno delo andragoškim in drugim strokovnim delavcem, ki pripravljajo nove programe za izobraževanje odraslih (po večini gre za "nejavne" programe, ki niso uvrščeni v prenavljanje). To delo zajema tako svetovanje o primernih načinih oblikovanja programov kot svetovanje, povezano s postopki verifikacij programov.

Sodelovanje na javnih razpisih: dokaj obsežno svetovalno delo je povezano s pomočjo ustanovam za izobraževanje odraslih, ki želijo kandidirati na javnih razpisih različnih ministrstev, skladov ipd. Za tovrstne razpise je pogosto treba pripravljati obsežno dokumentacijo, vse to pa se kaže v obsegu našega svetovalnega dela.

Svetovanje, povezano z razvojnimi projektmi: delo zajema svetovanje pri vpeljevanju razvojnih projektov v prakso in pri reševanju konkretnih problemov, ki se pri tem pojavljajo. V take projekte sodijo predvsem: študijski krožki (okrog 200 mentorjev po vsej Sloveniji; 70 ustanov), središča za samostojno učenje (predvidoma bo letos delovalo okrog 25 središč, od tega 11 na novo, kar zahteva še posebej obsežno pomoč), izobraževanje brezposelnih (vpeljevanje novih standardov in normativov, ki vplivajo na delo in s tem tudi na pričakovano pomoč zavodov za zaposlovanje), vpeljevanje sistema ugotavljanja in potrejanja znanja (predvideno je vpeljevanje sistema na nekaterih področjih gospodarstva, sodelujemo s svetovalnim delom), projektno delo za mlade (poteka poskusna izpeljava programa po metodi tedenskega enodnevnega svetovalnega dela z izvajalcem); programi usposabljanja za živiljenjsko uspešnost, vključevanje odraslih s posebnimi potrebami v programe UŽU-ja, vključevanje Romov v izobraževanje; svetovanje dajalcem in uporabnikom informacij v pregledu ponudbe in povpraševanja.

Svetovanje vodstvom različnih ustanov in organizacij: svetujemo in pomagamo pri načrtovanju modela internega načrtovanja, ugotavljanju potreb po izobraževanju, usposabljanju in izbiri predavateljev in inštruktorjev, oblikovanju izobraževalnih programov in vpeljevanju učinkovitih andragoških prijemov pri vodenju in organiziraju izobraževalnih procesov.

Delovanje informacijskega sistema bo povezano z vsemi dejavnostmi, ki opredeljujejo to področje (zbiranje, obdelovanje in dajanje informacij, Novičke, večanje knjižničnega fonda, publicistika). Nadaljevali bomo tudi s krajsimi programi izpopolnjevanja andragogov, andragoških in drugih strokovnih delavcev, organizirali letna strokovna srečanja z izvajalci in sodelovali pri prireditvah ali pa jih organizirali. Med temi naj posebej omenim Teden vseživiljenjskega učenja, ki smo ga prvič organizirali v letu 1996, evropskem letu vseživiljenjskega učenja.

Ne bomo zanemarili mednarodnega sodelovanja, saj predvidevamo obiske strokovnjakov iz tujine, ki bodo sodelovali pri naših projektih, takšnih, ki si bodo Center prišli ogledat kot vzorčno institucijo za izobraževanje odraslih, in takšnih, ki bodo v Centru iskali podatke in povezave za nadaljnje delo.

Dr. Vida A. Mohorčič Špolar, ACS

Drugi krog eksperimentalnega poteka projekta

Center za mlajše odrasle v Mengšu

Z letom 1997 se je v Mengšu začelo drugo nadaljevanje eksperimentalnega projekta Center za mlajše odrasle (CMO). Po opravljeni evalvaciji delovanja projekta v prvem letu (fazna poročila in raziskovalno poročilo so na voljo v knjižnici ACS), smo se projektni svetovalni delavci na Andragoškem centru in mentorji, ki so si leto dni pridobivali izkušnje pri neposrednem delu z mladimi, temeljito pripravili na novo izpeljavo. Dename možnosti za izpeljavo projekta so letos slabše od lanskih (trenutno je zagotovljeno delovanje projekta le za prvih 6 mesecev leta 1997 v obsegu skupine treh mentorjev in 18 udeleženk/cev). Pri tem pa moramo omeniti, da je še zmeraj poglavitinji financer MŠŠ in tudi druge možnosti za finančno podporo še niso povsem izčrpane. Prav tako smo pred novo izpeljavo intenzivirali obseg izobraževalnega in svetovalnega dela na ACS ter priredili več internih izobraževalnih delavnic za mentorje programa CMO. Letošnja novost je načelo sodelovanja med idejnimi nosilci in izvajalcem: to pomeni, da vsako še tako "obrobno" dejavnost v projektu najprej idejno načrtujemo na ACS in nato v sodelovanju z mentorsko skupino izdelamo načrt za praktično izpeljavo.

Letos smo delo na projektu obogatili z nekaterimi konceptualnimi, predvsem pa izvedbenimi novostmi. Temeljna sistemski sprememba je, da udeleženke in udeleženci v program tokrat niso napotili svetovalci lokalnih enot Zavoda za zaposlovanje, temveč so se kandidatke in kandidati zglasili v CMO po opravljenih animacijskih dejavnostih v januarju in februarju 1997. Na izvedbeni ravni pomeni letošnja animacijska dejavnost v primerjavi z animacijo pred začetkom prve eksperimentalne izpeljave, obogatitev in bistveno širitev opravljenih dejavnosti. Prav tako prinašajo letošnje animacijske izkušnje nova spoznanja o dinamiki ciljne skupine, ko se mladi znajdejo na obrobu družbenega dogajanja. Tako smo med animacijo priredili:

- Informativni dan in "žur" v sodelovanju z Janijem Kovačičem in udeleženci, ki so lani obiskovali program, namenjen kandidatkam in kandidatom, ki bi se odločili za sodelovanje v programu kar sami. Informativni dan je bil napovedan v javnih občilih, mentorji so še zlasti v lokalnem okolju intenzivno delili informativne letake in zgibanke, vendar se je odzvalo le devet kandidat/ov. Majhen odziv (ob raziskovah, ki opozarjajo na visoko frekventnost ciljne skupine) kaže na dejstvo resnične marginalizirnosti mladih, ki jim je program namenjen. Ob tem je pričakovati, da se bomo tudi pri nas v prihodnje srečevali s problematiko informiranja in iskanja alternativnih oblik animiranja marginalnih družbenih skupin, kakor jih opisujejo izkušnje držav Evropske skupnosti.
- Informativne pogovore s svetovalnimi delavci na ustanovah, ki se ukvarjajo z mladimi v ljubljanski regiji. Srečanj so se udeležili svetovalci centrov za socialno delo in šolski svetovalni delavci.
- Informativno srečanje s svetovalci lokalnih enot zavoda za zaposlovanje (Domžale, Kamnik, Ljubljana).
- Informativno srečanje z aktivom srednješolskih svetovalnih delavk za območje gorenjskih srednjih in poklicnih šol.

- Predstavitev CMO v 50 minutni oddaji "Gymnazijski" na 3. sporednu Radija Ljubljana.
- Poročanje o informativnem dnevu za kandidatke/te na lokalni kabelski televiziji Kranj.

Po opravljenih animacijskih dejavnostih se je v program takoj vpisalo šest udeleženk/cev, ki so do uradnega začetka sodelovali v poskusnem in pripravljalnem delu. Do otvoritve drugega leta programa CMO v Mengšu, 26. marca 1997, se je za udeležbo v programu odločilo 12 mladih. Trenutno sodeluje v programu 14 udeleženk/cev, od katerih sta dva zaradi zaposlitve vključena občasno. Nekaj značilnosti letošnjih udeležencev prikazuje naslednja preglednica:

št.č. št.č. št.č.	št.č. št.č. št.č.	št.č. št.č. št.č.	št.č. št.č. št.č.
št.č. št.č. št.č.	št.č. št.č. št.č.	št.č. št.č. št.č.	št.č. št.č. št.č.
6 (+1 ob delu)	M	17 (16 -20) let	
6 (+1 ob delu)	Ž	18 (16 - 19) let	

Ob omenjenih udeležencih sta dva kandidata po enem mesecu poskusnega sodelovanja izstopila iz programa: dekle, staro 19 let, ki je dobilo sezonsko zaposlitev, in fant, star 16 let, ki se je odločil za iskanje zaposlitve brez pomoči CMO. V CMO se je na informativnih pogovorih zglasilo še osem mladih (2 dekleti in 6 fantov), vendar se kljub pozitivni oceni programa niso odločili za vpis in so morebitno sodelovanje v programu preložili na poznejši čas. Njihova skupna značilnost je, da so se po starosti razlikovali od skupine, ki je trenutno vključena (eno dekle je staro 14 let, fantje so bili stari med 20 in 26 let).

Dinamika vključevanja in rezultati animacijske dejavnosti kažejo, da program mora potekati kontinuirano, saj le to zagotavlja eno njegovih pomembnih funkcij: da se mladi, ki izstopijo iz rednega šolskega sistema, lahko takoj vključijo v projektno delo in ne doživijo negativnih učinkov socialne marginalizirane. Prav tako ima dinamika šolskega osipa svoja značilna časovna obdobja (najbolj množično ob koncu šolskih ocenjevalnih obdobjij), ko je pomembno, da jim ob statusni in socialni izločenosti ponudimo nadomestno obliko za družbeno integracijo.

Največ pozornosti in časa pri načrtovanju druge izpeljave eksperimentalnega projekta CMO smo namenili izdelavi metodologije projektnega dela. Pri tem smo zelo natančno opredelili dinamiko dejavnosti prvega tedna, s katero ustvarimo pogoje za artikulacijo individualnih ciljev udeleženk/cev ter se na podlagi tega pogovorimo o skupnih interesih in ciljih. Pogovor se konča z izbiro vsebine projektnega dela. Prvi projekt letošnjega CMO v Mengšu, ki je še naprej edina tovrstna oblika v Sloveniji, ima naslov Časopis.

O poteku projektnega dela in najnovejših dosežkih, o načrtih za širjenje mreže po Sloveniji, o razpisu za izvajalske organizacije in organizaciji izobraževanja za mentorje programa CMO na ACS pa bom poročal kdaj prihodnjič.

Mag. Albert Mrgole, ACS

Programska kurikularna komisija za programe iz 7. člena ZIO se je sestala na prvi seji

V prejšnji številki Novičk smo vas seznanili s programske komisijami, ki bodo delovale pri Področni kurikularni komisiji za izobraževanje odraslih. Med njimi je tudi programska kurikularna komisija za programe iz 7. člena Zakona o izobraževanju odraslih. Ime ni najustreznejše, a za zdaj ne najdemo boljšega. Gre namreč za komisijo, ki se bo ukvarjala z vsemi javnimi programi izobraževanja odraslih, ki ne sodijo med programe za pridobitev izobrazbe. Že omenjeni 7. člen zakona te programe našteva takole: "...programi za zviševanje splošno izobraževalne in kulturne ravnin prebivalstva, funkcionalno opismerjevanje, spopolnjevanje znanja za delo in poklic, za izobraževanje in usposabljanje brezposelnih, izobraževanje za demokracijo, učenje tujih jezikov, učenje slovenskega jezika za tujce, izobraževanje za kvaliteto življenja, izobraževanje za uveljavljanje posebnih pravic manjšin in odraslih s posebnimi potrebami in posebnih skupin ter drugo splošno izobraževanje odraslih."

Glede na pisano paleto programov, ki po sklepu PKKIO sodijo v pristojnost komisije, smo na prvi seji namenile pozornost pregledu programov, ki bi jih kazalo preučiti in morebiti spremeniti. Kot merilo pri izbiri smo upoštevale, da so programi javni (verificirani) in da so bili sprejeti tako, kakor določa šolska zakonodaja. Ugotovile smo namreč, da sodi v to skupino kar nekaj programov, ki so sicer javni, vendar niso v pristojnosti šolskih (izobraževalnih) organov. Takšni so npr. programi higienskega minimuma, varstva pri delu idr. Za zdaj smo, zaradi obilice drugega dela, te programe uvrstile v tretjo skupino na prednostnem seznamu. V področje dela komisije nedvornno sodijo programi tujih jezikov in slovenščine za tujce. Ti programi so uvrščeni v prvo oziroma drugo prednostno skupino.

Lani je Zveza ljudskih univerz pripravljala nove standarde znanja za javne programe tujih jezikov, Državni izpitni center pa namerava sprejeti državne standarde na tem področju. Da bi delo potekalo usklajeno, smo se dogovorile, da se bomo povezali z obema ustanovama. Pripravile bomo krajski vprašalnik in z njim izvajalce jezikovnega izobraževanja povprašale, kaj je po njihovem mnenju v teh programih zastarel, ali in kako naj bi programe spremišnjali. Želimo namreč, da bi spremembe res izhajale iz potreb prakse; če se bo izkazalo, da so programi ustrezni, jih ne bomo spremišnjali. Ob delu bomo skušale kar najpogosteje pridobivati vaše mnenje, zlasti mnenje učiteljic in učiteljev v teh programih. Vabimo vas, da se nam tudi sami oglašate, pisno ali ustno. Sedež komisije je na Andragoškem centru Slovenije.

Sonja Klemenčič, ACS

O izbirnih predmetih in učnih načrtih v prenovljeni osnovni šoli

Nacionalni kurikularni svet je pripravil 24. in 25. marca letos posvet o izbirnih predmetih v osnovni šoli ter o oblikovanju učnih načrtov. Posveta, bil je v Portorožu, so se udeležili predsedniki (ali strokovni tajniki) predmetnih ali medpredmetnih kurikularnih komisij. Področno kurikularno komisijo za izobraževanje odraslih sta zastopali na posvetu članici te komisije, Sonja Klemenčič in Marija Velikonja.

Kot je na začetku pojasnil predsednik Nacionalnega kurikularnega sveta dr. Ivan Svetlik, naj bi na posvetu oblikovali merila za izbiro obveznih izbirnih predmetov, določili postopke izbiranja in odgovorili na nekatera organizacijska vprašanja v zvezi s temi predmeti.

V prvem delu posveta smo poslušali prispevke o izbirnih predmetih v osnovni šoli. Sodelovali so dr. Robi Kroflič, dr. Barica Marentič Požarnik in dr. Ljubica Marjanovič. Sledila je razprava, ki je pokazala, da so pogledi strokovnjakov na izbirnost predmetov še zmeraj zelo različni. Dr. Janez Ferbar (PF Lj) npr. vztraja pri treh kriterijih, ki jim mora izbirni predmet zadostiti: potreben je kvalificiran učitelj za predmet, nujen je primeren učbenik, predmet mora trajati vsaj eno leto. Dr. Barica Marentič Požarnik sodi, da učiteljev pri teh predmetih ne smemo vezati s preveč togimi učnimi načrti. Izbirni predmet naj ima strokovno zaledje v drugem temeljnem predmetu, potrebna je uravnoteženost (sedaj v predlogih prevladuje naravoslovje in tehnika) in meddisciplinarnost. Prisluhniti je treba interesom staršev in učencev in poudarjena naj bo kakovostna izpeljava predmeta: učenci naj raziskujejo, razmišljajo, delajo v skupinah, na terenu, v projektih ipd. Dr. Marjanovičeva vidi izbirnost kot možnost za večjo avtonomijo šole in učitelja in tudi kot razbremenitev programa. Obvestila je, da preverjajo, kako naj izbirnost rešujejo v majhnih šolah. Dosedanji predlogi bodo šli v ponovno presojo predmetnim skupinam. Dr. Kroflič je ob koncu povzel, da je razbremenitev programa prednostna naloga komisije in da je potrebno predvideti različne izvedbene variente. Na izbiro predmetov bodo zagotovo vplivali starši, izbira pa bo vplivala na program v srednjih šolah (npr. ob izbiri drugega tujega jezika). Zdi se mi potrebno, da omenim še razpravo dr. Nataše Golob, ki je videla v izbirnih predmetih tudi priložnost, da se z njihovo pomočjo učenci "zavedajo svojih korenin", pridobivajo nacionalno identiteto in samozavedanje.

V razpravo sva posegli tudi obe predstavnici PKK za izobraževanje odraslih in opozorili, da pripravljamo tudi program osnovne šole za odrasle in druge programe, pri katerih bo potrebno sodelovanje predmetnih kurikularnih komisij ali posameznih njihovih predstavnikov. Načelno smo se dogovorili, da bo PKK za izobraževanje odraslih pripravila poseben pogovor s predsedniki predmetnih kurikularnih komisij, v katerem bi dorekli skupno delo.

Nisem prepričana, da so bili na posvetu povsem dorečeni kriteriji za izbiro obveznih izbirnih predmetov v prihodnji osnovni šoli. Prav gotovo pa je bil posvet koristna menjava mnenj med teoretiki in praktiki.

Naslednji dan smo se seznanili s tremi primeri prenovljenih učnih načrtov, in sicer za slovenski jezik v prvem triletju osnovne šole (dr. Igor Saksida) in za srednjo šolo (Mojca Poznanovič), za biologijo (dr. Tatjana Vrčkovnik in Anka Zupan) in za geografijo (Vera Malajner Bevc). Ti učni načrti so nastajali že dalj časa, več kot eno leto, in drugi udeleženci so dvomili, če bodo zmogli toliko dela že v tem letu. V predstavitvah so bili zanimivi zlasti premiki v postavljanju ciljev. Geografi pa so predstavili še, kako bodo predmet na srednji stopnji prilagajali stroki, npr. gradbeništву, kmetijstvu itn.

Priprava prenove torej teče v skladu s pričakovanji, najpomembnejše faze dela pa nas še čakajo. Zato tudi ni bilo malo razpravljalcev, ki so poudarili pomen usposabljanja učiteljev.

Mag. Marija Velikonja

16. seja Področne kurikularne komisije za izobraževanje odraslih

Zadnja seja Področne kurikularne komisije za izobraževanje odraslih je z obravnavo raznolikih vprašanj in s poročili o številnih dejavnostih članov te komisije in programskih komisij pokazala, da je prenova izobraževanja odraslih prišla v fazo, ki ji zares lahko rečemo vsebinska. V njej se težišče dela prenaša v programske kurikularne komisije, področna pa vse bolj postaja pobudnica, usmerjevalka in usklajevalka čedalje številnejših dejavnosti. Seveda pa poleg naštetih nalog še naprej, skupaj z ACS-jem, zagotavlja potrebno strokovno in drugo podporo.

Na 15., korespondenčni seji, so člani PKK IO-ja potrdili poročilo o delu za leto 1996 in program njenega dela v letošnjem letu. Po pregledu zapisnikov te in 14. seje ter ugotovitvi, da so vsi sklepi uresničeni, je bilo na dnevnem redu zadnje seje poročanje o delu komisij in posameznikov med sejami. Glede na vse večje število dejavnosti in potrebe po preverjanju njihovega uresničevanja ter usklajevanja, bo tovrstno poročanje odslej stalna točka dnevnega reda. V zadnjem mesecu so se tako člani področne in programskih komisij udeležili Kongresa pedagoških delavcev v Portorožu in Mednarodne delavnice o poklicnem izobraževanju oziroma o vlogi in vsebini splošnih predmetov ter usposabljanju učiteljev za njihovo izvajanje, ki je bila sredi marca v Ljubljani. Prav tako so bili naši predstavniki navzoči na mednarodni konferenci Vloga klasifikacij v prenovi izobraževanja. Z vsemi temi dogodki so poročevalci seznanili PKK IO, in pri tem poudarjali vsebine in vidike, pomembne za prenovo izobraževanja odraslih.

Člani naše področne komisije se še naprej udeležujejo sej drugih področnih kurikularnih komisij, tudi o tem so poročali. Komisija je bila seznanjena s skupnim delom naše komisije in PKK za poklicno in strokovno izobraževanje pri oblikovanju Izhodišč za pripravo programov poklicnega in strokovnega izobraževanja odraslih. O delu naših programskih komisij so poročali njihovi predsedniki. Večina komisij se je doslej sestala vsaj enkrat in na prvih srečanjih večinoma razpravljala o načrtu dela ter analizi stanja na posameznih področjih. Prav za analizo stanja bomo pripravili vprašalnik, ki ga bo

mogoče prilagoditi potrebam posameznih programskih skupin, v naslednji fazi pa bo usklajeno poslan ustreznim izobraževalnim ustanovam v Sloveniji.

Dr. Vida A. Mohorčič Špolar, namestnica predsednika PKK IO-ja in članica Nacionalnega kurikularnega sveta, je poročala o 11. seji Sveta, na katerem je bil obravnavan tudi predlog Izhodišč za kurikularno prenovo izobraževanja odraslih in oblikovanje programov za izobraževanje odraslih. Člani Področne kurikularne komisije so bili sicer seznanjeni s pripombami k Izhodiščem in predlogom za nekatere spremembe, vendar je sklep komisije tak, da se o njih razpravlja na posebni seji, takoj ko bomo od NKS-ja dobili potrjen zapisnik njihove 11. seje.

Na zadnji seji so bile obravnavane tudi nekatere kadrovske in organizacijske zadeve. Ob omejenem prostoru za poročanje pa se vendarle zdi pomembno nameniti nekaj besed še Dispoziciji za mednarodno primerljivost izobraževalnih programov za odrasle, ki je bila predstavljena članom komisije. Po njihovem mnenju je le-ta primerna podlaga za to, da bodo programske komisije izdelale vprašalnik, prilagojen svojemu področju. Tega bodo skupaj s predlogom držav - za primerjavo - v začetku maja poslale Področni kurikularni komisiji, ki bo ob podpori ACS-ja in morebitnih drugih ustanov poskrbel za porazdelitev vprašalnikov ali ustrezno izpeljavajo posamezne primerjave. Programske komisije naj bi na svojih sejah pregledale tudi predstavljeni seznam javnih (verificiranih) programov za izobraževanje odraslih in evidentirale tiste programe z njihovega področja, ki se bodo prenavljali. Če sklenemo; kar nekaj dela je bilo opravljeno in kar nekaj nalog zasnovanih, zato tudi poročilo ni moglo biti kraje, ne da bi kaj izpustili. To pa ne bi bilo pravično niti do bralca niti do tistih, ki svoje delo pri prenovi izobraževanja opravljajo.

Mag. Janko Berlogar, ACS

Delo Nacionalnega kurikularnega sveta

Verjamem, da večina bralcev Novičk, potem ko že kar nekaj časa poteka kurikularna prenova izobraževanja kot vsebinsko nadaljevanje sistemskih sprememb na tem področju, pozna temeljne dokumente in nosilce te prenove. Kljub temu naj v uvodu znova opozorimo na knjižico in morda najbolj znan dokument z naslovom *Izhodišča kurikularne prenove in s podnaslovom Nacionalni kurikularni svet*.

V uvodu tega dokumenta je zapisano, da je bil Nacionalni kurikularni svet imenovan s sklepom vlade in z namenom, da opredeli splošne in posebne cilje ter metodološke okvire kurikularne prenove. Prav tako je njegova naloga, da vodi začetne faze kurikularne prenove, kolikor jih bo pač potekalo med dveletnim mandatom. Čeprav je bila torej NKS-ju neposredno naložena le opredelitev ciljev in metodoloških okvirov, je moral te naloge za uresničitev postaviti v širši kontekst.

Vanj sodi marsikaj - od obrazložitve odločitve za prenovo, problemov, temeljnih vrednot, ciljev, načel in strategije. Vse to je obširneje opisano v omenjenem dokumentu, zato

v tem prispevku tega ne bomo opisovali. Zanima nas pravzaprav samo strategija, in sicer toliko, da lahko predstavimo opravljeno delo, predvsem pa tisto, ki Nacionalni kurikularni svet še čaka. Kurikularna postavitev, organizacija in dinamika dela predvidevajo tri faze, ki jih shematsko lahko označimo kot sistem, področja in predmetna področja. Zajemajo sistem vzgoje in izobraževanja od vrtcev, osnovne šole, gimnazije, poklicnega izobraževanja do izobraževanja odraslih. Izvedbeno se te tri faze uresničujejo v področnih ter predmetnih in programskih komisijah in ob podpori ustreznih strokovnih ustanov.

Morda se zdijo komu navedeni podatki že kar preveč znani, vendar smo jih ponovili zato, da bi ponazorili, kako je Nacionalni kurikularni svet vsebinsko začrtal svoje delo, skupaj z roki za uresničitev posameznih nalog. Tako naj bi skrbel za pet vsebinskih sklopov, ki predstavljajo celoto kurikularne prenove:

- metodologija prenove,
- postavitev sistema,
- odobritev programov,
- izobraževanje in usposabljanje za kurikularno prenovo,
- izdaja publikacij v zvezi s kurikularno prenovo.

Če začnemo z zadnjim, potem povejmo, da je prav marca izšel zbornik Kurikularna prenova, v katerem avtorji iz različnih zomih kotov in ob posameznih izobraževalnih področjih obravnavajo problematiko prenove. Za tiste, ki jih zanima, se bo morda našel še kak izvod na Uradu za šolstvo.

Prva dva delovno-vsebinska sklopa (oblikovanje Izhodišč in drugih dokumentov, imenovanje področnih, predmetnih in programskih komisij idr.) sta že končana. Pravzaprav so vse komisije, tudi predmetne in programske, že sredi dela. Prav spremljanje njihovega dela pa je poleg stalnih nalog (spopolnjevanje za kurikularno prenovo, publiciranje) letosna središčna dejavnost Nacionalnega kurikularnega sveta. Tako ob širjenju dejavnosti na nižjih ravneh ali v nadaljnjih fazah postaja Nacionalni kurikularni svet vse bolj tudi koordinacijsko telo, obenem pa še zmeraj tisto, ki začetne faze kurikularne prenove tudi vodi.

Od maja do konca leta (za osnovno šolo pa še v letu 1998) bodo programske in predmetne komisije že pripravljale učne načrte ali kataloge znanja. Nastajali bodo v več fazah. Prva je osnutek, njegovo preverjanje in dopolnjevanje ter usklajevanje na podlagi pripomb; temu sledi predlog, njegova potrditev v področnih kurikularnih komisijah in priprava za obravnavo v NKS-ju. Čeprav je pri nekaterih programih postopek drugačen, naj bi Nacionalni kurikularni svet od junija do konca leta, za osnovno šolo pa še kasneje, programe za posamezna področja izobraževanja odobraval v dveh fazah - najprej s potrditvijo osnutkov sestavin programa in nato samega predloga programa. Programi v izobraževanju odraslih so pri tem specifični tako glede vsebinskih sestavin, ki naj bi jih programske komisije v PKK IO oblikovale, kot tudi glede dinamike dela, vezane na "matične" komisije, ter načina potrjevanja posameznih faz ali celoteakega programa.

Zaradi malce obširnejšega zapisa, ki presega zgolj prikaz dinamike dela Nacionalnega kurikularnega sveta v tem letu, naj ponovimo, da se s prenašanjem dejavnosti v "bazu" niti njegova odgovornost niti njegovo delo ne zmanjšujeta. Z usklajevanjem posameznih dejavnosti, pravočasnim zaznavanjem težav in z njihovim odpravljanjem mora zagotoviti,

da bo kurikularna prenova učinkovita in izpeljana v začrtanih rokih. To pa je vse prej kot lahka naloga.

Mag. Janko Berlogar, ACS

Vseživljenjsko učenje - ključ za 21. stoletje

Ljubljana, 20. marec 1997

Bralci Novičk ste v februarski številki prejeli vabilo k omizju Vseživljenjsko učenje - ključ za 21. stoletje, ki sta ga priredila Slovenska nacionalna komisija za Unesco in Andragoški center Republike Slovenije v četrtek, 20. marca 1997. Posebej smo povabili strokovnjake, izvajalce lanskoletnega Tedna vseživljenjskega učenja, župane in časnikarje. Odziv je bil zelo dober, saj se je v Valvasorjevi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani zbralo 80 udeležencev.

V razpravi ob omizju smo, kakor je bilo zapisano že v vabilu, žeeli opozoriti na vseživljenjskost učenja kot najširšo podlago in vodilno načelo urejanja celotne vzgoje in izobraževanja ter temeljno strategijo za razvoj vzgoje in izobraževanja zdaj in v prihodnosti.

Dr. Darko Štrajn, ki je bil moderator in vodja razprave, je označil pojem vseživljenjskega učenja kot pojem prihodnosti. Eksplozija znanja in družbeno gospodarska globalizacija zahtevala od nas nenehno spremeljanje razvoja in prožnost v odgovarjanju na izzive.

Dr. Slavko Gaber, minister za šolstvo in šport, je svoje razmišljanje izpeljal iz dogajanj v izobraževanju odraslih v Sloveniji od leta 1990. Ugotavljal je, da se je to področje zelo hitro razvijalo. Tudi vsota denarja iz proračuna, namenjena izobraževanju odraslih, je od 114 milijonov tolarjev leta 1992 narasla na 379 milijonov tolarjev lani. V prihodnje naj bi vlada poskrbela za bolj razpršeno razdelitev sredstev in namenila več denarja za izobraževanje odraslih na občinski ravni.

Dr. Peter Tancig, predsednik Slovenske nacionalne komisije za Unesco, je ugotavljal, da je industrijski družbi sledila informacijska, za njo pa nastaja družba znanja. V Sloveniji nam ne kaže preveč dobro, saj nizka izobrazbena sestava in visoka povprečna starost nista najboljši popotniki za prihodnost. Stvar preživetja je, da vložimo več časa in denarja v pridobivanje znanja.

Strategije razvoja vseživljenjskega učenja je predstavil dr. Zoran Jelenc, vodja projekta Teden vseživljenjskega učenja v Sloveniji. Pojasnil je razliko med minimalističnim pojmovanjem vseživljenjskega učenja, ki šteje le-to za zadevo izobraževanja odraslih, in maksimalističnim pojmovanjem, ki ima vseživljenjsko učenje za vodilno načelo obravnavanja in urejanja vsega izobraževanja in učenja. Drugo pojmovanje je uveljavljeno zlasti v najbolj razvitih deželah, kjer se zavedajo pomembnosti znanja za prihodnost.

Dr. Jelenc je predstavil tudi projekt Teden vseživljenjskega učenja, ki bo letos pri nas že drugič.

Po uvodnih prispevkih se je razvila živahna razprava med udeleženci omizja o različnih oblikah dopolnilnega in neformalnega izobraževanja ter vpeljevanju strategije vseživljenjskosti učenja pri nas.

Ob tej priložnosti smo priredili tudi razstavo o evropskem letu vseživljenjskega učenja, Tednu učenja odraslih v Veliki Britaniji, Dneov slovenskega izobraževanja 1996 (predstavitev štirih občin pod geslom: Slovenija učēča se dežela), Tednu vseživljenjskega učenja v Sloveniji ter programu Unescove konference v Hamburgu, julija 1997.

Mag. Anton Lenarčič, ACS

Obiski študijskih krožkov

Pomlad je primeren čas za obiske študijskih krožkov, ki so nekoliko manj številni, kakor bi pričakovali v tem času. Razlog kaže iskati v pripravi in izpeljavi posvetov vodij in mentorjev študijskih krožkov, in ker je bilo teh veliko, smo nekaj obiskov morali odpovedati. Na drugi strani pa ste vsi nekoliko počakali s povabilom, da bi imeli po dva krožka sočasno. Povabil za obisk študijskih krožkov je že kar nekaj, zato naj tisti, ki nas nameravate povabiti, to storite čimprej, saj nam boste tako olajšali organizacijo dela. Kljub precejšnji zaposlenosti nam je nekatere krožke vendarle uspeло obiskati. Tokrat nas je pot vodila v Cirkulane v Halozah, Postojno, Ajdovščino, Dornberk in Slovensko Bistrico. V Cirkulanah izpeljuje študijske krožke podjetje Halo, in s svojim delovanjem pripomore k razvoju kraja in njegovi turistični predstavitvi - vse zgolj zato, da bi ljudje ostajali v teh čudovitih krajinah, ki pa so še zmeraj med manj razvitimimi območji v Sloveniji. V Cirkulanah potekajo trije krožki: Klopotec kot simbol Haloz, mentorica Marija Pulko, Turistična ponudba na vinski cesti, mentor Miran Reberc, in krožek Zdravilna zelišča, mentorica Danica Ranfl. Krožke vodi mag. Stanislav Golc, ki tudi spodbuja njihovo organiziranje. V Postojni nas je gostilo zasebno izobraževalno podjetje Athena, ki izpeljuje dva krožka: Slikanje na svilo, mentorica Janica Šenčur, ter Meditacija in egostrukturalni ples, mentorica Flora Otoničar, ki hkrati vodi tudi študijske krožke. V Ajdovščini potekata v organizaciji Zavoda za kulturo, izobraževanje in šport, Ljudska univerza Ajdovščina dva krožka: Ajdovščina z okolico - srce Vipavske doline, mentor Pavel Bogataj, in krožek Likovne ustvarjalnice - oblikovanje gline, mentorica Zdenka Lulik Zigon, ki hkrati tudi vodi krožke. V Ajdovščini pa poleg navedenih krožkov potekajo še trije krožki, organizirala jih je Zveze prijateljev mladine Ajdovščina. Krožke vodi Jana Bolčina, so pa zelo prijetni in zanimivi. To potrejujejo njihovi zgovorni naslovi: Utrinki s podeželja, mentorica Kristina Valič, Budanje nekoč in danes, mentorica Irena Kodela Krašna, in Za srečo staršev in njihovih otrok, mentorica Ada Bačar.

V Dornberku smo poslušali zelo zanimive pravljice, ki so jih v krožku Izobraževanje za prosti čas napisali starši za otroke. Krožek vodi mentorica Nives Ličen, ki je hkrati

tudi vodja študijskih krožkov v Osnovni šoli Dornberk. V Ljudski univerzi Slovenska Bistrica smo pregledovali recepte značilnih štajerskih jedi v študijskem krožku Kuhajmo s srcem - tako kot so kuhalne naše babice, mentorica Nada Milošič. Občudovali smo čudovite vezenine z območja Haloz in Pohorja ter skušali ugotoviti njihove posebnosti v krožku Pohorske in haloške vezenine - lepota sedanjosti in preteklosti, mentorica Vida Lipoglav, ki je hkrati tudi vodja študijskih krožkov. S tem, kar smo videli, smo zadovoljni in uporno, da bo tako tudi pri naslednjih obiskih v drugih krajih in pri drugih krožkih. Vabimo vas, da tudi vi napišete kaj več o študijskih krožkih, ki potekajo pri vas. Novičke jih bodo z veseljem objavile.

Mag. Slavica Černoša, ACS

Posveti vodij in mentorjev študijskih krožkov

V prvih sončnih marčevskih dnevih smo se na Andragoškem centru Slovenije srečali z vodji in mentorji študijskih krožkov. Ob obiskih študijskih krožkov pa tudi na prejšnjih sestankih ali pogovorih, so številni mentorji in vodje izražali željo, da bi se srečali in se pogovorili o izkušnjah, ki so jih pridobili z delom pri projektu Študijski krožki. Lani nam tega srečanja ni uspelo izpeljati, letos pa smo se začeli srečevati postopno po posameznih skupinah, saj je vseh vodij in mentorjev veliko in zato ni mogoče povabiti vseh isti dan. Za vodje in mentorje, ki so končali usposabljanje lani, smo pripravili še predavanje o ocenjevanju uspešnosti dela v študijskem krožku. Preostali del srečanja smo namenili analizi dozdajšnjega delovanja projekta Študijski krožki ter pogovoru in menjavi izkušenj o delu v krožkih. Ob koncu srečanja se je pridružil tudi predstavnik Ministrstva za šolstvo in šport, Sektorja za izobraževanje odraslih, gospod Dušan Pleš, in pojasnil, kako poteka financiranje krožkov; s tem je bilo v preteklih mesecih kar nekaj težav, ampak tudi te so deloma že odpravljene.

Pri predstavitvi vašega dela smo ugotavljali, s koliko zanosa in navdušenja ste začeli delati v študijskih krožkih, ki so vsi po vrsti izredno zanimivi. Povedali ste, kakšne težave imate in kaj vas navdušuje pri delu. Zelo nas je veselilo, ko smo izvedeli, da večinoma ni težko animirati udeležencev in da pogosto povzroča težave prav prevelik odziv; to pa pomeni, da so študijski krožki sprejemljivi za večino ljudi; smo torej na pravi poti, in to je treba nadaljevati.

Tudi vodje študijskih krožkov, ki že več let sodelujejo, so projekt pohvalili. Menijo, da ima prihodnost in vse možnosti za obstoj, toda prenagla denarna osamosvojitev, vendarle ni dobra. Projekt naj bi še nekaj časa denarno podpirala tudi država v nekoliko višjem deležu od predvidenega tretjinskega, ker si vsi še ne morejo priskrbeti drugih virov financiranja.

Takšna srečanja, ki bodo hkrati tudi izobraževalna, bomo še nadaljevali, najprej pa nameravamo povabiti mentorje, ki že več let sodelujejo pri projektu in so s svojim zagnanim delom največ pripomogli k razvoju študijskih krožkov v Sloveniji. Pri analizi

tem, ki so se v preteklih letih v študijskih krožkih najpogosteje pojavljale smo ugotovili, da v krožkih najraje preučujejo teme iz etnologije. Zato smo se odločili povabiti katerega od priznanih strokovnjakov s tega področja, da na kratko razloži, kako se je treba lotiti etnološkega preučevanja. Kasneje (jeseni) pa bi povabili strokovnjake tudi z nekaterih drugih področij, ki so jih obravnavali v številnih krožkih. Vabimo pa tudi vas, da nam predlagate teme, ki bi jih želeli poslušati na naših posvetih.

Vljudno vabljeni na srečanje pa tudi v Novičkah nestrpno čakamo na prispevke o vaših opažanjih in izkušnjah pri projektu Študijski krožki.

Mag. Slavica Černoša, ACS

UTRINKI IZ SVETA

Druga svetovna konferenca o vseživljenjskem učenju

Predstavitev projekta "Slovenija - učeča se dežela" zbudila zanimanje

Od 23. do 26. marca 1997 je bila v Ottawi, v Kanadi, Druga svetovna konferenca o vseživljenjskem učenju. Konferenco sta organizirali Kanadska zveza za vseživljenjsko učenje (Canadian Alliance for Lifelong Learning - CALL) iz Toronto in Svetovna pobuda za vseživljenjsko učenje (World Initiative for Lifelong Learning - WILL) iz Bruslja. Kot je znano, je bila prva svetovna konferenca o vseživljenjskem učenju leta 1994 v Rimu.

Konference se je udeležilo okoli 350 udeleženk in udeležencev iz 44 držav, med njimi dva iz Slovenije (poleg mene še direktor Zavoda Republike Slovenije za šolstvo g. Ivan Lovrenčič). Namen konference je bil nadaljevati razpravo o oblikovanju strategije vseživljenjskosti učenja, ki se je začela že v Rimu. Drugače kakor pri konferenci, ki si je za cilj postavila predvsem oblikovanje splošnih izhodišč in načel ter splošnih strateških ciljev (za posameznika, organizacijo, skupnost, države ali vlade) in tudi za organizatorje svetovnih konferenc o vseživljenjskosti učenja (v Rimu je bila to zlasti Evropska pobuda za vseživljenjsko učenje - European Lifelong Learning Initiative ali s kratico ELLI v sodelovanju z WILL), je bil cilj konference v Ottawi usmerjen k nadaljnemu oblikovanju strategije, a tokrat s predstavitevijo zglednih primerov (case-study-jev) in sprejetjem ustreznih stališč na podlagi razprave o njih.

Konferenca je obravnavala strategije vseživljenjskega učenja predvsem tako, da je razdelila predstavitve in razprave v štiri tematska področja: 1. naložbe v gospodarsko preživetje; 2. naložbe v posameznika; 3. naložbe v razvoj skupnosti; in 4. naložbe v državo (nacionalne strategije). Cilj konference je bil oblikovati strategije za razvoj

vseživljenjskega učenja, izhajajoč iz opredeljenih tematskih področij; kot glavni cilj vseh teh razprav pa lahko označimo to, da naj bi tako izoblikovali nacionalne strategije.

Čeravno so tako postavljeni cilji konference obetali zanimiva nova spoznanja, obetavne in ustvarjalne razprave in strateško pomembne sklepe in predloge, je prinesla konferanca manj, kakor smo pričakovali. Nosiči ključnih referatov in zglednih primerov so v svojih predstavitevah ostajali na ravni že znanega ali pri napovedih morebitnega. Tako smo v prvi tematski skupini 'naložbe v gospodarsko preživetje', kjer naj bi nam predstavili nove vzorce za izhod iz kritičnega gospodarskega položaja v velikem delu sveta, predstavljeni primere tehnološko in kapitalno izjemnih organizacij (npr. Rover, Corel - te so tudi izdatno sponzorirale konferenco), ki se štejejo za 'učeče se organizacije', v njihovi predstaviti pa se je preveč le poudarjalo, kakšne poslovne uspehe dosegajo in s kakšnimi kazalniki izobraževalne dejavnosti se potrjujejo kot učeče se organizacije, manj pa so pojasnjevali procese, ki organizacijo pripeljejo do všečnega naziva 'učeča se organizacija'. Pogrešali smo torej vzorec ali način, kako bi se lahko z učenjem ali s preoblikovanjem v 'učeče se organizacije' uspešno razvile in znebile težav tudi povprečne organizacije ali organizacije, ki se trudijo za preživetje. V tematskem sklopu 'naložbe v posameznika' so nam prikazovali bolj ali manj znana načela in načine za spodbujanje učenja in posameznikove ustvarjalnosti večidel s posameznikovo dejavnostjo v skupini in kot nadomestilo za njegovo pasivno vlogo v procesih poučevanja. Ena takšnih predstavitev se je imenovala Brain Cell (Možganska celica - celica pri tem označuje predvsem člena skupine), to ime pa označuje delovanje skupine strokovnjakov za učenje in usmerjanje (vodenje) ljudi pri učenju, ki je sklenila, da se bo sestajala vsak mesec in na svojih srečanjih s posebnimi tehnikami krepila svoje znanje in spretnosti. V tematskem sklopu 'naložbe v skupnost' je poleg opozoril v uvodnem referatu Lalite Ramdas, generalna sekretarka Mednarodnega sveta za izobraževanje odraslih - opozarjala je na kritične razmere v svetu, kjer se večina ljudi ubada z revščino in temeljnimi vprašanji preživetja, in označila svetovni položaj kot položaj civilizacijskega, političnega in gospodarskega prehajanja (tranzicije) - vreden pozornosti projekt oblikovanja učečega se območja ali pokrajine (county) z naslovom Učenje v Kentu. Projekt je zanimiv, vendar deluje ta čas šele kot načrt, ki naj bi se uresničil v obdobju od 1996 do 2006. Podrobnejše ga bomo prikazali v naslednji številki Novičk, zdaj naj povem le to, da je vrednost načrta v tem, da zajema vsa obdobja in področja človekovega učenja, načrtno pa obravnava posamezna obdobja, od predšolskega (za vse otroke, stare 3-4 leta) do tretjega življenjskega obdobja, zajema posameznike in organizacije, namenjen je vsem ljudem in odmerja posebno pozornost tudi prizadetim. Projekta ne podpirajo le državne in javne službe, temveč tudi zasebniki. Četrtri tematski sklop 'naložbe v državo' in razvijanje nacionalnih strategij nam je predstavil dve veliki državi, obe dokaj neustrezno, in eno majhno - Slovenijo. Kitajska se je predstavila s sistemom univerzitetnega izobraževanja na daljavo, Japonska pa z že znano (sicer zgledno) sistemsko ureditvijo vseživljenjskosti učenja, ki pa jo že poznamo, saj jo sistematično razvijajo že od leta 1990. Tako je največ pozornost zbudila naša predstavitev Slovenije kot učeče se dežele. Tudi o tem projektu bomo poročali v eni od naslednjih številk Novičk, zdaj le to, da smo predstavili celoten projekt razvoja učenja odraslih v deželi, ki zajema delovanje strokovnjakov ob podpori države, oblikovanje nacionalnih strategij vseživljenjskosti učenja in izobraževanja odraslih in njihovo sprejetje, sprejetje nacionalnega programa in izpeljavo razvojnih projektov za pospeševanje organiziranega učenja (študijski krožki, borze znanja, središča za samostojno učenje, središča za ugotavljanje in potrjevanje znanja, usposabljanje za

življenjsko uspešnost, informacijske in svetovalne službe in drugo). Vrednost naše predstavitev v primerjavi z drugimi vidim v tem, da se naš projekt uresničuje vsaj že deset let (čeravno ne z navedenim naslovom), z razvojnimi projekti - zelo intenzivno pa od leta 1992. Že s tem, da smo bili na konferenci izbrani za zgled v plenarnem delu konference v tematskem sklopu 'naložbe v razvoj nacionalnih strategij', nam je bilo izkazano veliko priznanje.

Na konferenci se je v posebnem omizju predstavila tudi Kanada - država gostiteljica - s projektom Oblikovanje nacionalne strategije vseživljivnosti učenja, kjer pa se je pokazalo, da je nastajanje strategije še v zelo začetni fazi. Sicer pa je obkonferenčni program postregel z dvema zanimivima delavnicama, to pa sta bili: Oblikovanje učeče se organizacije: najboljši zgledi iz vsega sveta in Ugotavljanje in potrjevanje poprejšnjega znanja. Obe vprašanji sta bili tudi sicer v ospredju pozornosti na konferenci in so ju neposredno ali posredno navajali domala vsi referenti in razpravljalci. Tudi o teh projektih bomo gotovo podrobnejše poročali v eni od naslednjih Novičk.

Ob koncu naj povem, da se je pokazalo, da je projekt Slovenija - učeča se dežela zanimiv za mednarodno javnost. Zato bi bilo smotorno napraviti načrt za njegovo intenzivnejšo predstavitev doma in v tujini in poskušati zanj dobiti denar iz domačih in mednarodnih virov (Unesco, Evropska zveza, ...). V osebnih pogovorih so me spodbujali (npr. znani kanadski andragog Alan Thomas), naj prikažemo in v tujini objavimo razvoj izobraževanja odraslih v Sloveniji. Ameriški strokovnjak dr. Michael J. Marquard, ki se ukvarja z razvijanjem koncepta in prakse 'učeče se organizacije', mi je zagotovil, da je pripravljen priti v Slovenijo, in bi kazalo njegovo ponudbo sprejeti. Prav tako so Kanadčani (oseba za stike Ursule Critoph iz Canadian Labour Force Development Board) pripravljeni sodelovati z nami pri vpeljevanju sistema ugotavljanja in ocenjevanja znanja (PLAR - Prior Learning Assessment and Recognition), posebno še pri njegovi različici za uporabo na trgu delovne sile.

Dr. Zoran Jelenc, ACS

KOTIČEK JE VAŠ

Del analize samostojnega učenja na DOBI

Večkrat smo že pisali o organiziranem samostojnem učenju na DOBI in vas seznanjali z delom, potekom ter uvajanjem in dodajanjem novosti.

Tokrat dodajamo k našim sporočilom in poročilom delno analizo dejavnosti središča za spodbujanje učenja, kako poteka pri nas samostojno učenje.

Poudarila bi, da je koncept Središča na Dobi prav to, kar pravi njegovo ime: spodbuja k učenju in da je primarna naloga vseh, ki načrtujemo in usmerjamo organizacijo ter delovanje Središča, naspoln usmerjeno v spodbujanje in ustvarjanje pozitivne klime za učenje. To se nam zdi še posebej pomembno pri tako visoki stopnji brezposelnosti in nizki motiviranosti ljudi za nadaljnje izobraževanje, kar je prav gotovo posledica splošne gospodarske situacije v Mariboru. In v našem SREDIŠČU je skoraj polovica samostojnih učencev brezposelnih oseb.

Spremljanje zadovoljstva naših udeležencev teče na več načinov:

1. vtisi in doživljanje učenja naših udeležencev, ki smo jih zbrali ob prvi obletnici delovanja Središča;
2. oglasna deska v Središču, kjer imamo prosto rubriko za želje, predloge in pohvale;
3. anonimni vprašalnik, ki ga udeleženci izpolnijo ob zaključku posameznega učnega programa.

In če na kratko povzamemo rezultate anonimnega vprašalnika, kažejo sledeče:

- Dobra polovica samostojnih učencev v našem Središču je zaključila enega od programov za nemški jezik, 40% jih je zaključilo enega od programov za angleški jezik, v odstotku ali dveh pa so se učili in zaključili program za slovenski, francoski, italijanski in španski jezik, program za učenje risanja portretov, spodbude za nadaljnje učenje ter programe s področja podjetništva.
- 53% samostojnih učencev je zaključilo prvi program za samostojno učenje pri nas, četrtnina jih je zaključila že dva, ostala četrtnina pa je zaključila tri programe in več.
- V povprečju so za osvojitev posameznega učnega programa potrebovali 20 ur.
- Večina jih je pri učenju kombinirala različne učne materiale, tako nam podatki kažejo, da je kar 93% takih, ki so se učili na računalniku, 33% jih je uporabljalo učbenik in 33% avdio kasete, slaba petina je uporabljala tudi gradiva z vajami in delovne zvezke, 68% jih je pri učenju uporabljala kakšen slovarček (op.: največ je učenja različnih jezikov).
- Skoraj 100% samostojnih učencev je potrdilo, da jim je ta način všeč in da so zadovoljni s programskim izborom, organizacijo in načinom informiranja.
- Želijo pa si večji prostor, da bi večkrat tedensko lahko obiskovali Središče, želijo si več računalnikov in več CD-ROM-ov za tuje jezike.

Vsekakor si tudi mi želimo, da bi bilo naše Središče večje in s širšo programsko ponudbo, prav tako pa si želimo, da bi ostali pri tem konceptu, torej brezplačni možnosti za učenje, saj gre tudi za pridobivanje znanja iz vsebin t.i. temeljnega izobraževanje, ki pa naj bi bilo dostopno vsem. Tako imamo v zadnjega pol leta Središče odprto 6 dni v tednu, kar je skupaj 56 ur.

Rezultati so več kot razveseljivi. Zadovoljni smo, da se pri nas ljudje dobro počutijo in koristno izrabljajo svoj čas, kar nekaj pa je tudi takih, ki so na ta način uspeli preseči nekatere osebnostne težave in nam to tudi odkrito povedali. Nemalo pa je tudi brezposelnih, ki so bili vključeni v daljše oblike izobraževanje za pridobitev poklica in so z utrjevanjem znanja jezika v našem Središču uspešno zaključili izobraževanje. Tako kot smo si ljudje med seboj različni, tako različni so tudi naši načini učenja in

veseli nas, da smo s Središčem na Dobi dodali možnost za razvijanje različnosti s samostojnim učenjem.

Ema Perme, DOBA Maribor

Zdrava prehrana nekoč in danes

Prvi študijski krožek v Beltincih

Jesenska dela so bila opravljena, postajalo je hladnejše, ljudje so se začeli zapirati v svoje domove.

Naša skupina štirinajstih (ki bi bila po zanimanju lahko še veliko večja,) se je v začetku novembra z veseljem zbrala na prvem študijskem krožku v Beltincih. Vsem še ni bilo jasno, da bo to izobraževanje in druženje potekalo povsem neformalno in tako zelo prijetno.

Želje po boljšem poznавanju zdrave hrane, kakršno so kuhalne naše babice in je že mnogokje pozabljena, so se začele v našem krožku uresničevati.

S pogovori, z obiski, s predavanji in praktičnim delom smo v teh zimskih mesecih spoznali sojine, ribje, koruzne in kašnate jedi, Pokornovo piramido, psihične dejavnike hrانjenja, pogrinjke idr.

Šestindvajsetega februarja smo predstavili naš krožek. Ta dan so naše članice sodelovale na naravoslovnem dnevu Prehrana za šesti razred na Osnovni šoli Beltinci.

Da bi tudi drugi občani Beltinec spoznali, kaj so študijski krožki in si ogledali našo razstavo, smo jih zvečer povabili na srečanje. Poživili smo ga s predavanjem g. Olge Godina o zdravi prehrani nekoč in danes.

Ob pogostitvi z jedmi, katerih recepti so zbrani v naši brošurici, se je razvil prijeten klepet med obiskovalci, in že se je porajala želja, da bi še drugi radi poglabljali svoje znanje na tem ali katerem drugem področju.

Pohvalili so nas tudi na Občini Beltinci, saj se je končno tudi v našem okolju v učenju odraslih nekaj premaknilo.

Misli članov, ki so bile toljikrat izrečene na našem "zadnjem" srečanju skupine: "Upam, da me boš naslednjič spet vzela v tako obliko učenja in druženja...", so mi največje zadovoljstvo in spodbuda za nadaljnje delo.

Če vam bo naša "mala kuhaška knjižica" prišla v roke, vam želimo veliko uspeha pri pripravi jedi in vsem, posebej pa krožkarjem, lep pozdrav.

Člani ŠK Beltinci z mentorico Angelco Svenšek

POSVETI, KONFERENCE

Letni posvet andragoških delavcev Slovenije

od 12. in 13. maja 1997, Nova Gorica

Kot doslej se v Andragoškem društvu Slovenije tudi letos vključujemo v aktivnosti pri oblikovanju politike izobraževanja odraslih v Sloveniji. V letošnjem letu je to še posebej pomembno, saj se na nacionalnem nivoju pripravlja vrsta novosti, v svetovnem merilu pa Unesco-va 5. mednarodna konferenca o izobraževanju odraslih z naslovom **Učenje odraslih: ključ za 21. stoletje**.

Na Letnem posvetu v Novi Gorici bomo govorili o:

- novi evropski deklaraciji o izobraževanju odraslih
- uveljavljanju principov kakovosti v izobraževalnih organizacijah
- umestitvi temeljnega znanja in usposobljenosti v nacionalni program izobraževanja odraslih
- vlogi izobraževanja odraslih pri lokalnem razvoju.

Ker teme posveta zagotovo zadevajo tudi vaše delo, smo prepričani, da boste na posvetu sodelovali tudi s pisnim prispevkom. Zato prosimo, da nam do 7. maja 1997 na naslov Andragoškega društva Slovenije, Šmartinska 134 a, Ljubljana, pošljete naslov in kratek opis prispevka, s katerim boste aktivno sodelovali na posvetu.

Prispevki naj bodo v okviru tem. Vse zbrane prispevke bomo objavili naknadno. Za dodatne informacije pokličite sekretarko ADS Emo Perme po tel.: 062/24 273.

Ema Perme, DOBA

Vodenje kadrov in človeških zmogljivosti Brdo pri Kranju, od 21. do 22. maja 1997

Center za funkcionalno izobraževanje in svetovanje pri Fakulteti za organizacijske vede Kranj organizira seminar za kadrovske in organizacijske managerje ter strokovnjake, ki delajo na smotrni zaposlitvi in razvoju kadrov.

Program:

- Razvojne spremembe v organizaciji in vloga managerskih kadrov pri upravljanju človeških virov
- Strateški vidiki in izobraževanje kadrov (kanadske izkušnje)

- Organiziranost in izobraževanje kadrov v javnem in privatem sektorju
- Procesi in metode razvoja kadrov v podjetju/ustanovi
- Kolektivna pogajanja
- Plaćilni sistemi in motivacija zaposlenih
- Alternativne zaposlitve
- Izhodišča za razvoj področja razvoja kadrov v naših podjetjih in ustanovah
- Razvoj kadrov in kadrovski informacijski sistem

Na seminarju bo predaval Peter Cekuta, konzultant HRM, Ministrstvo za finance, Ontario (po rodu Slovenec). Seminar bo organiziran v hotelu Kokra, Brdo pri Kranju od 21. do 22. maja 1997. Kotizacija za udeležbo na seminarju znaša 18.000 SIT. Rok prijave 14. maj 1997.

Vse informacije dobite na naslovu: Univerza v Mariboru, Fakulteta za organizacijske vede Kranj, Center za izobraževanje in svetovanje, Prešernova 11, 4000 Kranj, telefon: 064 221 887, telefaks: 064 221 424.

Dr. Ivan Kejžar, DVD

Procesi inovativnega razvoja organiziranosti in motiviranja kadrov

Bled, od 15. do 16. maja 1997

Društvo za vrednotenje dela, organizacijski in kadrovski razvoj prireja že dvanajsto posvetovanje. Vsebina letošnjega posvetovanja je osredotočena na vpeljavo novih postopkov in prijemov na področju organizacije in sistematizacije dela, razvoja in usposabljanja kadrov ter vrednotenja in motiviranja zaposlenih. Ob posvetovanju bo potekal seminar o sistemu razvoja kadrov v javnem sektorju, ki ga bo vodil kanadski Slovenec Peter Cekuta, ekspert HRM.

Informacije dobite na Društvu za vrednotenje dela, organizacijski in kadrovski razvoj, Kranj, cesta Staneta Žagarja 3, telefon: 064 221 406, faks: 064 221 408.

Dr. Ivan Kejžar, DVD

18. svetovna konferenca Mednarodnega sveta za izobraževanje na daljavo

Pennsylvania, od 2. do 6. junija 1997

Mednarodni svet za izobraževanje na daljavo (ICDE) organizira 18. svetovno konferenco. Konferenca bo potekala na Pennsylvanijski državni univerzi v Združenih državah Amerike.

Hiter razvoj tehnologije spreminja način življenja povsod po svetu. Sočasno so se razvila povsem nova področja in načini izobraževanja, ki omogočajo učencu razviti spremnosti za uspeh v informacijski dobi. Konferenca naj bi raziskala izzive in priložnosti teh področij in načinov v okviru svetovne učeče se družbe. Teme konference so:

- Spreminjajoče se tehnološko okolje
- Nova izobraževalna paradigma
- Tehnologija, Izobraževanje in stalen razvoj
- Priložnosti za mednarodno sodelovanje

Dodatne informacije dobite na naslovu:

Anne Stevens, The Pennsylvania State University, Mitchell Building, University Park PA 16802-3190;

telefon: 00 814 865 21 43;

telefaks: 00 814 865 32 90;

internet: <http://www.cde.psu.edu/ICDE/>;

elektronska pošta: abs4@cde.psu.edu

V zvezi s svetovno konferenco bodo pred njo in med njo potekale tudi različne konference in delavnice:

- delavnica o virtualni univerzi,
- simpozij o raziskovalnih perspektivah učenja na daljavo,
- inovacije pri učenju na daljavo,
- učenje medicine na daljavo.

Fotokopijo prijavnice lahko dobite na uredništvu Novičk.

Prvo globalno večjezikovno učenje na daljavo

**Načrtovanje in razvoj šolskih učbenikov
od 2. junija do 21. novembra 1997**

Mednarodni inštitut za načrtovanje izobraževanja (IIEP) napoveduje Prvo globalno večjezikovno usposabljanje na daljavo na temo načrtovanja in razvoja šolskih učbenikov.

Usposabljanje bo potekalo večinoma z individualnim študijem na podlagi desetih modulov. Po njih naj bi se udeleženec seznanil s tehniko in metodologijo načrtovanja in razvoja šolskega učbenika od načrtovanja do distribucije.

Dosegljivo bo vsakomur, kdor ima dostop do interneta ali elektronske pošte.

Cena usposabljanja znaša 150 ameriških dolarjev.

Dodatne informacije lahko dobite na naslovu: International Institute for Educational Planning, 7-9 Eugene-Delacroix, 75116 Paris, France;

telefon: 00 33 1 45 03 77 76;

telefaks: 00 33 1 40 72 83 66;

internet: <http://www.education.unesco.org/iiep>

elektronska pošta: information@iiep.unesco.org

PRIPRAVLJAMO/PRIPRAVLJAJO

Vabilo na srečanje NLP

V mesecu maju nadaljujemo naša redna mesečna srečanja udeležencev iz NLP-ja, ki jih vodi prof. Nada Mulej. Naš krog postaja vedno večji, saj se nam pridružujejo vedno nove skupine. Do sedaj se je v usposabljanje za Praktika NLP-ja vključilo že osem skupin udeležencev, kar pomeni do sedaj najmanj 200 udeležencev. V mesecu aprilu in maju pa začenjamo z dvema novima skupinama za Praktika NLP. Tri skupine udeležencev so že zaključile 18 - dnevno usposabljanje in si pridobile naziv Praktik NLP, ena skupina pa zaključuje v mesecu juliju.

Če želimo, da bo naš vpliv v okoljih, kjer živimo in delamo, takšen, kot bi radi, je potrebno svoje znanje in spretnosti dopolnjevati, poglabljati in predvsem uporabljati. Na naših mesečnih srečanjih obstaja možnost, da to počnemo v varnem okolju, kjer so napake vir učenja.

Napovedujemo NLP srečanja za meseca maj in junij 1997, in sicer:

v sredo, 7. maja ob 15. uri in

v sredo, 4. junija ob 15. uri,

v seminarski sobi Andragoškega centra Slovenije.

Še enkat posebej lepo vabljeni vsi, ki boste v mesecu juliju končali izobraževanje za praktika NLP-ja, saj bomo skupaj obdelali morebitne težave in vprašanja.

Veseli bomo, če boste svojo udeležbo potrdili Zdenki Birman Forjanič na tel. 446-165.

Zdenka Birman Forjanič, ACS

Srečanje izvajalcev Tedna vseživljenjskega učenja v Sloveniji

Sporočamo vam, da bo v torek, 6. maja 1997 ob 11. uri v okviru Dnevov slovenskega izobraževanja v Cankarjevem domu (dvorana E1) srečanje izvajalcev Tedna vseživljenjskega učenja v Sloveniji. Gre za eno od pripravljalnih dejavnosti letošnjega Tedna, ki je namenjena izmenjavi lanskih izkušenj, razgrnitvi preliminarnega načrta TVU '97 ter dogovoru o sodelovanju. Vljudno vabljeni ste vsi izvajalci TVU '96, ki boste prejeli posebna vabilia, ter vsi drugi morebitni izvajalci TVU '97.

Mag. Zvonka Pangerc Pahernik, ACS

Zbiranje podatkov za Pregled ponudbe izobraževanja odraslih v Sloveniji

Radi bi vas opozorili, da bomo maja začeli zbirati podatke za Pregled ponudbe izobraževanja odraslih v Sloveniji - Izvajalci/Programi v šolskem letu 1997/98. Izvajalci, ki ste uvrščeni v lanski katalog, boste prejeli vprašalnike z navodili po pošti, vse druge izvajalce, ki bi želeli objaviti podatke o sebi in o izobraževalnih programih za odrasle, ki jih izpeljujete, pa vljudno prosimo, da nas pokličete po telefonu 443 656 in se z nami dogovorite za vprašalnike.

Mag. Zvonka Pangerc Pahernik, ACS

PONUJAO VAM

Mednarodni kongres za izobraževanje odraslih na univerzi

Vabilo na včlanjenje

Organizacija Mednarodni kongres za izobraževanje odraslih na univerzi (International Congress of University Adult Education - v nadaljevanju ICUAE) je bila ustanovljena leta 1960 in se ukvarja z vsemi vidiki izobraževanja odraslih na univerzah po vsem svetu.

Cilji

Cilj organizacije ICUAE je razvijati in vzdrževati komunikacijo in sodelovanje med izobraževalci odraslih na univerzah po svetu. To so lahko posamezniki, ki delujejo ali jih zanimajo tale področja: programi za usposabljanje izobraževalcev odraslih, raziskave o odraslih, ki se učijo, izobraževanje odraslih in nadaljevalno izobraževanje, izobraževalni programi in službe za odrasle na univerzah.

Organizacija

Delovanje organizacije je urejeno s statutom, ki določa strukturo, članstvo in organiziranost. Unesco je leta 1993 dodelil tej organizaciji položaj nevladne svetovalne organizacije. ICUAE deluje kot območna članica v Mednarodnem svetu za izobraževanje odraslih (International Council for Adult Education).

Predsednik Izvršnega komiteja Kongresa je prof. Rex Nettleford, Univerza West Indies, Jamajka. Med člani komiteja pa je nekaj znanih imen; dr. Ana Krajnc, Univerza v Ljubljani, Jindra Kulich, Univerza British Columbija, dr. Kjell Rubenson, Univerza Linkoping in drugi.

Dejavnost

Kongres si prizadeva doseči postavljene cilje in pomaga članom s številnimi stalnimi in občasnimi dejavnostmi, in sicer z:

- izdajanjem Mednarodnega časnika za izobraževanje odraslih na univerzi (International Journal for University Adult Education) in Informativnega biltena,
- tiskanjem priložnostnih poročil in člankov,
- organizacijo mednarodnih in območnih konferenc,
- podpiranjem delovanja skupin, ki se ukvarjajo z reševanjem vprašanj splošnega interesa in izmenjavo izobraževalcev odraslih med univerzami.

Nekatera od interesnih področij članov Kongresa so: programi usposabljanja in programi, ki vodijo k diplomi v izobraževanju odraslih, delavsko izobraževanje, svetovanje, pismenost, zdravstveno izobraževanje, integriran razvoj, tehnologija in izobraževanje, viri informacij za izobraževanje odraslih, izobraževanje na daljavo, izobraževanje

posebnih skupin in manjšin, neformalno izobraževanje, nadaljevalno izobraževanje, strokovno izobraževanje.

Članstvo

Člani organizacije lahko postanejo:

- organizacije, ki se ukvarjajo z različnimi vidiki izobraževanja odraslih na univerzi in so v skladu s cilji in dejavnostmi ICUAE, to pa so lahko univerze, ki izvajajo programe izobraževanja za odrasle in nepridobitne organizacije ali javne institucije, ki spodbujajo razvoj izobraževanja odraslih na univerzi,
- posamezniki, ki so zaposleni v teh organizacijah kot učitelji ali organizatorji izobraževanja odraslih, ali drugi, ki so po mnenju Izvršnega komiteja toliko povezani z izobraževanjem odraslih na univerzi, da lahko pripomorejo k delovanju Kongresa.

Članarina

Člani imajo pravico do glasovanja, prejmejo 3 številke časnika na leto, 2 številki Informativnega biltena in so sproti obveščeni o dejavnostih organizacije.

Članarina za organizacije znaša 85 ameriških dolarjev, za posameznike pa 20 ameriških dolarjev na leto.

Letna naročnina za revijo - izidejo 3 številke na leto - znaša 42 ameriških dolarjev, posamezne številke pa 12 ameriških dolarjev.

Informacije in prijava

Dodatne informacije lahko dobite pri dr. John F. Morris, Secretary Treasurer, ICUAE, Department of Extension and Summer Session, The University of New Brunswick, Canada E3B 5A3, telefon 506 453 4646, telefaks 506 453 3572.

Fotokopijo prijavnice lahko dobite na Andragoškem Centru Slovenije.

OBVESTILO

Sporočamo vam

Ruhr-Universitaet Bochum, Inštitut za pedagogiko pri Fakulteti za filozofijo, pedagogiko in publicistiko objavlja prosto delovno mesto - profesorja za izobraževanje odraslih v poletnem semestru 1998.

Prijave z ustreznimi dokazili sprejema dekan omenjene fakultete na naslov:

Ruhr-Universitaet Bochum
D-44780 Bochum

Uredništvo

PREBRALI SMO ZA VAS

Hans P. Blossfeld in Yossio Shavit: Persistent Inequality, Changing Educational Attainment in Thirteen Countries

V 20. stoletju so industrijske države doživele pomembne gospodarske in socialne spremembe. V sistemu poklicev lahko sledimo dolgoročni preusmeritvi zaposlovanja s primarnega v sekundarni in nato v storitveni sektor. Ta prehod je spremljalo povečevanje zahtev po višjih in raznovrstnejših kvalifikacijah. Podatki kažejo, da se je zaposlovanje najbolj povečalo v profesionalnih, administrativnih in menedžerskih poklicih, zmanjšalo pa v poklicih na nižji ravni ter v manualnih poklicih.

Industrializacija, birokratizacija in ekspanzija (socialne) države niso potekale neodvisno od razvoja izobraževalnega sistema. Progresivna racionalizacija in birokratizacija sta povečevali pomen izobrazbe in kvalifikacij za dostop do delovnih mest; to velja še posebej za zaposlovanje v javnem sektorju, ki v večini držav temelji na šolskih spričevalih in diplomah. Spodbudilo je ekspanzijo izobraževalnega sistema; od ene rojstne kohorte do druge končuje večji delež otrok iz vseh socialnih razredov osnovno in sekundarno izobraževanje in se vključuje v izobraževanje na tertiarni ravni. Krivulja porazdelitve spričeval se je preusmerila navzgor, povečala se je tudi povprečna raven dosežene izobrazbe.

Pričakovati bi bilo, da so ekspanzija izobraževanja in izobraževalne reforme v številnih državah zmanjšale vpliv socialnega izvora na dostop do izobraževalnih možnosti, vendar empirične študije v posameznih državah tega ne potrjujejo. Videti je, da je neenakost možnosti za izobraževanje različnih socialnih plasti ves čas dokaj stabilna. Persistent Inequality, Changing Educational Attainment in Thirteen Countries, delo avtorjev Hansa P. Blossfelda in Yossia Shavita, ki je izšlo leta 1993 (Westview Press, Oxford), prikazuje empirične izsledke mednarodne primerjalne študije, ki je namenjena iskanju skupnih značilnosti pri spremembah v izobrazbeni stratifikaciji v 13 evropskih in neevropskih državah. Zajete so: Zvezna republika Nemčija, Švica, Italija, Nizozemska, Švedska, Anglija in Wales, Madžarska, Češkoslovaška, Poljska, Združene države Amerike, Japonska, Izrael in Tajvan. Te države sicer ne sestavljajo reprezentativnega vzorca industrijskih držav, označujejo pa jih pomembne razlike v ravneh in obdobjih industrializacije, političnem sistemuh, strukturi distributivnega sistema in organiziranosti izobraževalnega sistema.

Preučevanje preverja:

- modernizacijsko hipotezo: zmanjšuje se vpliv socialnega izvora na vse prehode;
- reprodukcijsko hipotezo: vpliv socialnega izvora se zmanjšuje pri zgodnejših, ne pa tudi pri kasnejših prehodih;
- hipotezo o največjem ohranjanju neenakosti: zmanjšuje se samo vpliv na prehode, pri katerih se je že zasiliti delež udeležencev iz privilegiranih socialnih razredov;

- socialistično transformacijsko hipotezo: prehod v socializem je na začetku pripeljal do zmanjševanja vpliva socialnega izvora, ki pa mu je nato sledilo povečevanje;
- hipotezo o poteku življenja: vpliv na prehode se zmanjšuje, stabilen pa ostaja po kohortah;
- diferencialna seleksijska hipoteza: po kohortah se vpliv zmanjšuje, povečuje pa se vpliv na lateralno prehodnost po kohortah.

Izsledki so prikazani ločeno za posamezne države, iz njih pa so izpeljane nekatere skupne značilnosti:

1. Izrazita sta dva poglavitna vzorca sprememb v izobrazbeni stratifikaciji, izenačevanje družbenoekonomskih razredov pri dostopu do izobraževalnih možnosti, ki je značilno za Švedsko in Nizozemsko, ter stabilnost v drugih državah.

2. V vseh trinajstih državah se je v preučevanem obdobju izobraževanje zelo razmahnilo, vendar pa v večini od njih to ni značilno za vse ravni; najvidnejši je na primarni in sekundarni ravni. Medtem ko se vse večji delež prihajajočih kohort vključuje in končuje sekundarno izobraževanje, nastajajo resne ovire pri prehodu v tertiarno izobraževanje. Ponekod se je skrčil dostop do terciranega izobraževanja po kohortah, dramatično pa se je povečalo število kandidatov.

V nekaterih državah (Nemčija, Švica, Švedska, Poljska in Izrael) spremišča ekspanzijo sekundarnega izobraževanja naraščajoča diferenciacija na akademsko in poklicno smer. Ekspanzija poklicne smeri omogoča čedalje večjemu deležu otrok iz nižjih socialnih razredov, da končajo srednje izobraževanje, pot v akademsko izobraževanje pa jim je zaprta. Tako se odpirajo možnosti v sekundarnem izobraževanju, ne da bi bila hkrati motena v temelju ekskluzivna narava visokošolskega izobraževanja.

3. V dveh državah (Švedska in Nizozemska) je evidentirano splošno zmanjševanje vpliva socialnega izvora po kohortah na prva dva prehoda, v šestih državah ta vpliv skoraj ni spremenjen, v preostalih petih pa je opazno tako zmanjševanje kot ohranjanje in celo povečevanje tega vpliva.

4. Vpliv socialnega izvora na napredovanje po stopnjah izobraževanja je izrazit na začetku izobraževalne kariere, pozneje se zmanjšuje. Socioekonomska selekcija torej poteka na začetnih stopnjah izobraževalne kariere. To se delno pripisuje temu, da šolski sistem opravlja selekcijo na temelju značilnosti, ki korelirajo s socialnim izvorom.

5. Stabilnost povezanosti prehodov med izobrazbenimi ravnimi in socialnim izvorom v 11 od 13. držav opozarja, da selekcija pri vključevanju v izobraževanje vztrajno daje prednost otrokom iz privilegiranih socialnih plasti. To je skladno z domnevo, da se dominantnim, socialnim razredom uspe upirati spremembam v šolskem sistemu, ki bi lahko zmanjšale njihovo relativno prednost pri vključevanju v izobraževanje.

6. Učinkovito se zmanjšuje razlikovanje med spoloma pri dostopu do izobraževanja. V nekaterih primerih (Poljska, ZDA, Nemčija in Švedska) je ekspanzija izobraževanja dekletom prinesla več kakor fantom iz nižjih socialnih plasti.

7. Zdi se, da je vpliv izobraževalnih reform na spremembe v izobrazbeni stratifikaciji zanemarljiv. Tudi na Švedskem in Nizozemskem so se razlike začele zmanjševati še pred vpeljavo reform. Tudi radikalne socialne politike v socialističnih državah niso zmanjšale povezanosti socialnega izvora in dostopa do izobraževalnih možnosti.

Glede na ugotovitve avtorja sklepata, da bi morala biti hipoteza teoretičkov modernizacije, da ekspanzija izobraževanja vodi k večji enakosti izobraževalnih možnosti, obrnjena na glavo: ekspanzija v resnici pomembno pripomore k trdovratnosti neenakosti izobraževalnih možnosti.

Mag. Angelca Ivančič, ACS

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Percy, Keith; Burton, Dawn; Withnall, Alexandra: **Self-directed learning among adults : empirical studies of community carers and disabled adults.** Lancaster : Lancaster University, Department of Continuing Education, 1995. 67 str.

Performance standards in education : in search of quality. Paris : OECD Publications, 1995. 220 str.

Persönlichkeitsbildung und Handlungsfähigkeit : aktuelle Beiträge zur allgemeinen und beruflichen Weiterbildung / Werner Faber, Hrsg. Villingen-Schwenningen : Neckar-Verlag, 1995. 158 str. (Schriften zur Erwachsenenbildung in Baden-Württemberg ; Nr. 19)

Prostovoljni tabori na Notranjskem = Voluntary camps in Notranjska / uredil Bojan Žnidaršič. Cerknica : Vitra, Center za uravnotežen razvoj, 1995. 56 str.

Race, Phil; Smith, Brenda: **500 tips for trainers.** London : Kogan Page, 1995. 128 str.

Redefining the place to learn. Paris : OECD Publications, 1995. 171 str.

Reviews of national policies for education : Sweden. Paris : OECD Publications, 1995. 244 str.

Rupnik, Andrej: **Glasba pri andragoškem delu :** diplomska naloga. Ljubljana, 1995. 91 str.

Schools for cities. Paris : OECD Publications, 1995. 156 str.

Self-employment programmes for the unemployed : papers and proceedings from a Joint US Department of Labor / OECD International Conference. Paris : OECD Publications, 1995. 183 str.

Selman, Gordon: **Adult education in Canada : historical essays.** Toronto : Thompson Educational Publishing (TEP), 1995. 449 str.

Struggling for democracy : HFHSS report for the inter-regional workshop : International Council for Adult Education (ICAE), November 12-21 in South Africa, Durban / ed. by Jánosh Sz. Tóth. Budapest : Hungarian Folk High School Society, 1995. 26 str.

Študij na daljavo : nove priložnosti za izobraževanje = Distance education : new educational opportunities / urednica Lea Bregar. Ljubljana : Ekonomski fakulteta, 1995. 205 str.

Teilnehmer/-innen in der Erwachsenenbildung. Frankfurt am Main : Das Deutsche Institut für Erwachsenenbildung (DIE), Pädagogische Arbeitsstelle des Deutschen Volkshochschul-Verbandes, 1995. 120 str. (Literatur- und Forschungsbericht Weiterbildung : Nr. 35, Juni 1995)

Theorien und forschungsleitende Konzepte der Erwachsenenbildung / Karin Derichs-Kunstmann, Peter Faulstich, Rudolf Tippelt, Hrsg. Frankfurt am Main : Das Deutsche Institut für Erwachsenenbildung (DIE), 1995. 191 str. (Beilage zum Report)

Unesco statistical yearbook 1995. Paris : Unesco, 1995

Usposabljanje za življenjsko uspešnost : izobraževalni program UŽU. Ljubljana : Zveza ljudskih univerz Slovenije, Andragoški center Slovenije, 1995. 100 str. loč pag.

Voces from the grassroots / ed. by E. Barrett and B. Ewart. Leeds : The Department of Adult Continuing Education, University of Leeds, 1995. 49 str.

Weisgerber, Robert A.: Science success for students with disabilities. Menlo Park (ZDA) (etc.) : Addison-Wesley, 1995. 158 str.

What about women? : a priority for Unesco / ed. Alya Saada. Paris : Unesco, Consultative Committee on Women, 1995. 40 str.

Withnall, Alexandra: Older adults' needs and usage of numerical skills in everyday life. Lancaster : Lancaster University, Department of Continuing Education, 1995. 67 str

Peter Monetti, ACS

Bralcem Novičk sporočam, da je knjižnica ACS odprta za obiskovalce v sredo in petek dopoldne od 10. do 12. ure ter v ponedeljek in četrtek popoldne od 14. do 16. ure. Vabljeni.

Avtorje prosim, da pošiljajo svoje prispevke za Novičke na računalniški disketi (to bom vrnil) ali po elektronski pošti, ker nam s tem prihranijo delo s prepisovanjem.

Urednik

ACS
SAC

svetovanje, raziskovanje, razvoj, informacijsko središče, izobraževanje

consulting, research, development, info-centre, education